

**Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran näkemyksiä ja vastauksia
eteläsavolaisten viljelijöiden ja viranomaisten esittämiin Byrokratian
purku -kehittämisehdotuksiin**

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

MUISTIO 25.4.2016

1. Muistion sisältö

Tässä muistiossa on esitetty elintarviketurvallisuusvirasto eviran näkemyksiä ja vastauksia eteläsavolaisten viljelijöiden ja viranomaisten esittämiin Byrokratian purku -kehittämisehdotuksiin (Etelä-Savo aseudun ICT-hanke, kooste työpajojen aineistoista, versio 15.4.2016) Eviran tehtävä- ja vastuualueella. Kysymyksessä on alustava tarkastelu, jota on tarkoitus jatkaa yhdessä muiden maa- ja metsätalousministeriön (MMM) hallinnonalan ja elintarvikeketjun viranomaisten sekä elinkeinon toimijoiden kanssa.

2. Yleistä

Evira pitää tärkeänä sääntelyn ja hallinnollisen taakan keventämistä ja hallinnon toiminnan tehostamista sekä elintarvikeketjun toimijoiden että viranomaisten kannalta. Evira on viime vuosina edistänyt näitä tavoitteita aloitteillaan ja ohjeistuksessaan sekä valvontaa ja sen vaikuttavuutta ja toimintatapoja kehittäessään. Hallitusohjelman vauhdittamana tätä työtä on tehty tehostetusti eri foorumeilla viranomaisten, sidosryhmien ja toimijoiden yhteistyönä ja saatu aikaa myös tuloksia.

Evira toteaa, että sääntelyn purun ja hallinnollisen taakan keventämistä koskeviin tavoitteisiin tulee pyrkiä siten, että samanaikaisesti toteutuvat elintarviketuotantoketjun turvallisuus, elinkeinon kilpailukykyiset toimintaedellytykset sekä viranomaisten mahdollisuudet kohdentaa voimavarat ennaltaehkäisevästi riskien perusteella. Nämä kaikki ovat Eviran toiminnassa tärkeitä prioriteetteja. Päämäärät ovat yhteiset elintarvikeketjun viranomaisille ja elinkeinolle, ja siksi jo nyt ja tulevaisuudessa entistä enemmän suunnitellaan, tehdään ja kehitetään toimintaa yhdessä.

Evira on kehittänyt aktiivisesti myös toimialansa toimintaa ja hallintoa. Hallinnon kehittäminen ei useinkaan edellytä muutoksia lainsäädäntöön, vaan sitä voidaan tehdä sujuvoittamalla prosesseja sekä lisäämällä elintarvikeketjun toimijoiden yhteistyötä ja vastuullisuutta tavoitteiden toteuttamiseksi. Valvonnassa on mahdollisuuksien mukaan yhdistettävä tarkastuksia yli viranomaisorganisaatioiden rajojen ja pyrittävä vaikuttavampiin, yksinkertaisempiin ja vähemmän kustannuksia aiheuttaviin toimintatapoihin.

Vireillä olevissa kehittämishankkeissaan Evira keskittyy erityisesti toimialan yritysten kilpailukykyisten toimintaedellytysten lisäämiseen, toiminnan helpottamiseen ja osaamisen vahvistamiseen, viennin edistämiseen sekä hallinnon palvelun ja tehokkuuden parantamiseen. Evira on onnistunut saamaan MMM:ltä useaan hankkeeseensa rahoitusta hallituksen kärkihankerahoituksesta.

Evira toteaa, että elintarviketuotantoketjussa vastuu toimintansa ja tuotteidensa turvallisuudesta ja laadusta on ensisijaisesti toimijoilla. Viranomaisvalvonnalla tuetaan ja varmistetaan toiminnan asianmukaisuutta ja vaatimusten noudattamista. Valvontaa suoritettaessa todennetaan samalla asiakkaan toiminnan vastuullisuutta ja autetaan asiakasta asiantuntemuksella. Maataloustukiin liittyvällä valvonnalla ja ohjauksella tuetaan tuottajaa noudattamaan tukiedellytyksenä olevia vaatimuksia ja ehkäisemään tukileikkauksia, joten on myös toimijan etu osata noudattaa säännöksiä. Valvonnan tehtävä onkin yhä enemmän nähtävä myös mahdollistajana, edellytysten luojana ja toimijan tukijana, kuten raportissakin on todettu. Tämä edellyttää toimintatapojen ja asenteiden uudistamista sekä valvojilta että toimijoilta.

Eviran internetsivuilta löytyy muistio, jossa on tietoa Eviran toimenpiteistä sääntelyn purkamiseksi ja hallinnollisen taakan keventämiseksi sekä hallinnon tehostamiseksi toimialallaan. Linkki Eviran norminpurkuasiakirjaan (7620/0004/2015) ja sen liitteeseen

<http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/esittely/toiminnan+suunnittelu+ja+seuranta/eviran+toimenpiteet+saantelyn+ja+hallinnollisen+taakan+keventamiseksi/>

3. Eviran näkemykset ja vastaukset raportin kehittämisehdotuksiin

Eviran näkemykset ja vastaukset raporttitekstiin ja sen kehittämisehdotuksiin on kirjattu seuraavassa kursivilla.

2. Viljelijöiden ja viranomaisten esittämät kehittämiskohteet

Seuraavassa on esitetty listaus ensisijaisista maatalouden byrokratian poistoon liittyvistä kehittämiskohteista (taulukko 1). Tämän lisäksi raportissa on esitetty lukuisia muita viljelijöiden ongelmallisiksi kokemia byrokratian kohteita ja kehittämisehdotuksia.

Taulukko 1. Ensisijaiset kehittämiskohteet

Ensimmäinen tarkastus/valvontakäynti tulee olla ns. neuvonnallinen käynti ja kaikissa viljelijätukien valvonnoissa tulee soveltaa ns. varhaisen varoittamisen järjestelmää.

Evira: Täydentävissä ehdoissa varhaisvaroitusjärjestelmää voidaan EU-säädösten mukaan soveltaa vain silloin, kun on kysymys vähäisestä (0 %) laiminlyönnistä.

Täydentävissä ehdoissa EU-lainsäädäntö ei mahdollista neuvonnallista valvontakäyntiä, vaan valvontakäynnin on oltava valvonnallinen. Komissio on useasti painottanut, että täydentävien ehtojen valvonta ja neuvonta on pidettävä tiukasti erillään toisistaan viljelijöiden luottamuksen säilyttämiseksi.

Maaseutuviraston (Mavi) vastuulle kuuluvan Neuvo2020–neuvontajärjestelmän kautta viljelijät voivat saada neuvontaa, jota he ovat Eviran käsityksen mukaan hyvin käyttäneetkin. Viljelijälle ei tule neuvonnasta maksettavaksi kuin arvonlisävero.

Kaikista valvonnoista/tarkastuksista tulee ilmoittaa vähintään 48 tuntia etukäteen.

Evira:

1) Täydentävien ehtojen valvonta

Täydentäviä ehtoja sääntelevässä komission valvonta-asetuksen (EY) N:o 809/2014 25 artiklassa säädetään paikan päällä tehtävien tarkastusten ilmoittamisesta seuraavaa:

”Paikalla tehtävistä tarkastuksista voidaan ilmoittaa etukäteen, jollei se vaikuta tarkastuksen tarkoitukseen tai tehokkuuteen. Ilmoitus on annettava mahdollisimman lyhyellä varoitusajalla, joka saa olla enintään 14 päivää.”

Eläintukihakemusten ja eläimiin liittyviä toimenpiteitä koskevien maksupyyntöjen osalta paikalla tehtävistä tarkastuksista saa kuitenkin, asianmukaisesti perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta, ilmoittaa enintään 48 tuntia ennen tarkastusta. Jos täydentäviä ehtoja koskeviin säädöksiin ja standardeihin sovellettavassa lainsäädännössä edellytetään, ettei paikalla tehtäviä tarkastuksia ilmoiteta etukäteen, kyseisiä sääntöjä on sovellettava myös täydentävien ehtojen paikalla tehtäviin tarkastuksiin.”

Sovellettavaan lainsäädäntöön kuuluu esimerkiksi hormonikieltodirektiivi (Neuvoston direktiivi 96/22 EY), joka on täydentävien ehtojen lakisääteinen hoitovaatimus (SMR 5). Viranomaisten on säädöksen mukaan suoritettava nämä tarkastukset etukäteen ilmoittamatta.

Evira on ohjeistanut täydentävien ehtojen yleisohjeessa aluehallintovirastoja (AVIt) ja Elinkeino-,

liikenne- ja ympäristökeskuksia (ELYt) seuraavasti:

”Jotta turhilta valvontakäynneiltä vältyttäisiin, olisi hyvä esimerkiksi pitkien etäisyyksien takia varmistaa etukäteen, että tilalla ollaan paikalla silloin, kun valvontakäynti on tarkoitus tehdä.

Ilmoituksella pyritään varmistamaan, että tuen hakijalla tai hänen edustajallaan on tilaisuus osallistua valvontaan. Valvonta voidaan kuitenkin suorittaa myös ilman viljelijän tai hänen edustajansa läsnäoloa, mutta se ei ole suositeltavaa.”

2) Muu elintarvikeketjun valvonta

Täydentävien ehtojen valvontaa lukuun ottamatta elintarvikeketjun valvontaa sääntelee valvonnan ilmoittamisen osalta valvonta-asetus (EY) N:o 882/2004. Asetuksen lähtökohtana on, että valvonnasta ei ilmoiteta ennalta. Käytännössä komissio on kuitenkin hyväksynyt tarkastuksen ennalta ilmoittamisen, jos se ei vaaranna tarkastuksen toteuttamista.

Erityisesti pitkien välimatkojen ja tarkastuksella tarvittavan toimijan dokumentaation saatavuuden vuoksi Evira on pääsääntöisesti ohjeistanut asian lievemmin kuin valvonta-asetuksen sanamuodosta voi päätellä. Siten esimerkiksi eläinsuojeluvalvonnan osalta Eviran on ohjeistanut, että pääsääntöisesti valvonnat tulisi suorittaa ennalta ilmoittamatta. Tarkastuksesta voidaan ilmoittaa vain, jos se on valvonnan toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Jos tarkastuksesta joudutaan ilmoittamaan etukäteen, se tulisi tehdä mahdollisimman lyhyellä varoitusajalla. Ennalta ilmoittaminen ei kuitenkaan saa vaarantaa tarkastuksen toteutumista.

Kotieläin- ja peltopuoli tulee erottaa valvonnoissa ja seuraamuksissa toisistaan. Sanktioihin tulee määritellä euromääräinen katto.

Evira: Täydentävien ehtojen laiminlyönnin seuraamus kohdistuu lähes kaikkiin viljelijätukiin. EU-lainsäädäntö ei tällä hetkellä mahdollista euromääräistä kattoa.

Evira toteaa, että Suomi/MMM on tehnyt komissiolle ehdotuksen ristikkäisestä sanktioinnista (eläin/pelto) luopumisesta täydentävissä ehdoissa. Tällä tarkoitetaan sitä, että täydentävien ehtojen säädöksiä tulisi muuttaa niin, että peltoalaan kohdistuvista seuraamuksista tulisi aiheutua seuraamus vain peltoalaperusteisiin tukiin, ja vastaavasti eläinpuolen vaatimuksen laiminlyönnistä vain eläinperusteisiin tukiin.

Tukien maksuaikataulut pitää olla hyvissä ajoin tiedossa ja niistä tulee pitää kiinni.

Verokirjanpidon tulee riittää tukijärjestelmien valvontaan ja dokumentointiin. Kaikessa muussa dokumentoinnissa yhden vuoden säilytysaika tulee riittää.

Evira: Verokirjanpito riittäneekin joissain tapauksissa (tuotantopanosten osto- ja myyntikirjanpito), ja esimerkiksi osto- ja myyntirehujen sekä biosidien osalta sitä on ohjeistettu käyttämään, mutta kaikilta osin asiaa ei ole selvitetty. Useita erillisiä kirjanpitoja ei vaadita samasta asiasta, mutta kirjanpidon tulee kattaa useiden eri säädösten mahdollisesti hieman toisistaan poikkeavat vaatimukset. Kirjanpidon säilytysajat on määritelty useimmiten EU-lainsäädännössä ja joissain tapauksissa kansallisesti.

MMM on koonnut ministeriön, Eviran, Mavin ja Tukesin asiantuntijoista ryhmän, jonka tehtävänä on laatia maataloustuottajien (viljelijöiden) kirjanpito vaatimuksia koskeva kattava yhteenveto. Tavoitteena on laatia vaatimuksista käytännönläheinen kooste helpottamaan tuottajan arkea. Työ on aloitettu ja se

on aikataulutettu kesälle 2016.

Tuottajat ovat eräissä yhteyksissä tuoneet esille rehujen kirjanpito vaatimusten ongelmallisuuden. Vaatimusten selkeyttämiseksi Evira on tarkistanut rehujen kirjanpito vaatimuksia koskevat ohjeensa ja lisännyt niihin käytännön esimerkkejä. Evira on lisäksi laatinut kyseisistä vaatimuksista yksityiskohtaisen yhteenvedon ja muistilistan, joka on toimitettu maatalousalan lehdissä julkaistavaksi, ja löytyy myös Eviran internetsivuilta. Täydentävien ehtojen rehukirjanpito vaatimukset kerrataan tilaneuvojille koulutuspäivillä toukokuussa 2016.

EU-lainsäädännön ylittävistä kansallisista vaatimuksista tulee luopua.

Evira:

1) Täydentävät ehdot

Täydentävien ehtojen järjestelmää sovelletaan vain sellaisiin lainsäädännön vaatimuksiin, jotka EU-lainsäädännössä asetetaan. Esimerkiksi täydentävien ehtojen EU-lainsäädännössä ei ole laidunnusvelvoitetta, minkä vuoksi se ei ole täydentävien ehtojen vaatimus.

Jos sen sijaan kansallisessa lainsäädännössä säädetään tiukemmin vaatimuksesta, josta on säädetty EU-lainsäädännön täydentävien ehtojen vaatimuksissa, sovelletaan kansallista lainsäädäntöä.

EU-asetus (EY) N:o 1306/2013 93 artikla (2):

2. Liitteessä II tarkoitettuja lakisäateisiin hoitovaatimukseen liittyviä säädöksiä sovelletaan niiden voimassa olevassa muodossa, ja kun on kyse direktiiveistä, sellaisina kuin jäsenvaltiot ovat panneet ne täytäntöön.

1) Muu toimialan lainsäädäntö

Muiden kuin täydentävien ehtojen osalta Evira toteaa, että sen toimialalla elintarvikeketjun turvallisuutta koskeva lainsäädäntö perustuu pääosin suoraan EU-lainsäädäntöön. Joissain erityistapauksissa (esim. elintarvikehygieniä, eläintaudit, eläinten hyvinvointi) Suomessa on kansallisesti pidetty tarpeellisena asettaa lainsäädännössä jonkin verran tarkempia vaatimuksia toiminnalle korkean elintarvikeeturvallisuutemme tason, hyvän eläintauti- ja kasvitautitilanteemme ja eläinsuojelun tason säilyttämiseksi. Tällaisessa sääntelyssä on yleensä ollut taustalla viranomaisten ja elinkeinon yhteinen tahtotila hyvän tilanteemme säilyttämiseksi mm. Suomen liittyttyä Euroopan unioniin. Tämän yhteisen näkemyksen ja yhdessä sovittujen toimenpiteiden ansiosta Suomessa ovat mm. lihantuotantoketju ja kananmunat salmonellattomia, sioilla on saporot ja tuotantoeläimiä lääkitään vain tarvittaessa, minkä vuoksi mikrobilääkeresistenssi on vähäistä. Tämä on vaatinut tuottajilta ja muilta elintarvikealan toimijoilta rankkojakin toimenpiteitä, mutta nyt tämän pitkäjänteisen työn tulokset voivat toimia merkittävänä maine- ja kilpailuetuna Suomelle kotimarkkinoilla ja viennissä.

Toimivat yhteiset tietojärjestelmät ja niiden luvituksilla olevat käyttöoikeudet viljelijän oikeusturva huomioiden, sähköisten menetelmien yhteiskäytön tehostaminen.

Evira: Täydentävien ehtojen valvonnassa AVit käyttävät Eliteä ja ELYt Tukisovellusta tallennuksissaan. Tavoitteena on saada aikaan vuonna 2018 uusi täydentävien ehtojen sovellus, jota kaikki täydentävien ehtojen valvontaa tekevät voisivat käyttää.

Evira toteaa, että tahtotila siitä, että maa- ja elintarviketalouden sektorilla on käytössään toimivat, keskenään keskustelevat ja helppokäyttöiset tietojärjestelmät ja sähköinen asiointimahdollisuus, on

yhteinen sekä toimialan viranomaisille että toimijoille. Evira kehittää tietojärjestelmiä ja niiden yhteiskäytettävyyttä ja sähköistä asiointia erityisesti toimijoiden lähtökohdista yhdessä muiden hallinnonalan viranomaisten kanssa. Sähköistä asiointia kehitetään Eviran keskeisissä tietojärjestelmissä ja rekistereissä, mm. eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri sekä Eviran laboratorio- ja valvontajärjestelmä Elmo. Tässä työssä viranomaisilla ovat reunaehtoina lainsäädännön ja tekniikan sallimat mahdollisuudet sekä haasteena niiden käytettävissä olevat rajalliset resurssit, mikä hidastaa kehittämistyötä ja digitalisaation hyödyntämistä. Evira toteaa lisäksi, että yhteistä näkemystä tähän kehittämiseen tarvitaan myös viranomaisjärjestelmien ulkopuolella olevien järjestelmien toimittajilta.

Eläinyksikköjen laskentatapa tulee yhdenmukaistaa.

Tarkastuksissa ja tarkastusasiakirjoissa ei saa olla päällekkäisyyttä. Viranomaisten yhteistyötä tulee lisätä, jotta säädösten tulkinnat ovat yhtenevät.

Evira: Kun valvontaa tehdään eri lainsäädäntöjen perusteella, päällekkäisyyttä ei voi täysin välttää. Täydentävien ehtojen valvontaa tehdään jo nyt pääsääntöisesti samoilla tiloilla ja samanaikaisesti yhdessä Mavin tukivalvontojen ja/tai Eviran sektorivalvonnan kanssa. Tulevaisuudessa sähköisten ratkaisujen avulla päästäneen tilanteeseen, jossa esimerkiksi yksi eläintilan valvontakäynti tallennetaan vain yhteen kertaan, ja valvonta palvelee useita eri valvontatarpeita (esimerkiksi ID-valvonta: eläinpalkkiovalvonta, täydentävien ehtojen valvonta, sektorivalvonta, eläinten hyvinvointikorvaus).

Valvojien koulutus on säännöllistä ja yhteydenpito aktiivista. Valvontavaatimusten tulkintojen yhdenmukaisuuteen pyritään koulutuksella ja ohjeistuksella. Kaikilla valvonnan sektoreilla myös auditoidaan valvojia valvonnan laadun varmistamiseksi sekä toiminnan ja tulkintojen yhtenäistämiseksi.

Vain sellaisista asioista, joilla on jotain todellista merkitystä elintarviketurvallisuuteen, on pidettävä kirjaa. Luottamus viljelijään tulee palauttaa.

Evira: EU-lainsäädännössä määritellään maataloustuottajien kirjanpitovelvollisuudet. Eräissä tapauksissa on kansallisesti päädytty soveltamaan valvonnassa kirjanpito vaatimusta, koska sen on arvioitu olevan käytännössä helpoin tapa valvoa kyseistä vaatimusta. Esimerkiksi täydentävien ehtojen vaatimusta maituhuoneen riittävästä jäähdytyslaitteista valvotaan käytännössä lämpötilakirjanpidon avulla.

Tässä ei ole kysymys siitä, että luottamusta viljelijöihin ei olisi. Viranomaisten on edellytettävä viljelijöiltä EU-lainsäädännössä vaadittavien tiettyjen kirjanpito vaatimusten noudattamista. Säännösten noudattaminen varmistaa tuottajan oikeutta tuen saamiseen.

Muilta osin Evira viittaa siihen, mitä edellä on verokirjanpitoa koskevassa kohdassa todettu (mm. MMM:n ja Eviran vireillä oleva kehittämissyö).

Lakien valmisteluun tulee varata enemmän aikaa ja viljelijöiden edustus työryhmiin jo lakien valmisteluvaiheessa.

Täydentävien ehtojen valvontaehdot tulee muuttaa kohtuullisiksi tällä ohjelmakaudella ja uuden ohjelmakauden valmistelussa nykyisen kaltaisesta tukimallista on päästävä eroon.

Evira: EU-lainsäädännössä säädetään erittäin tarkkaan täydentävistä ehdoista ja niiden valvonnasta. Evira arvioi, että kuluvalle ohjelmakaudella järjestelmän kokonaiskehittämisessä tuskin päästään merkittäviin uudistuksiin, mutta tähtäin on tulevassa ohjelma- ja rahoituskaudessa. MMM on jo

aloittanut yhteistyössä Eviran, Mavin ja Tukesin kanssa työn täydentävien ehtojen järjestelmän kohtuullistamiseksi ja yksinkertaistamiseksi sekä tuonut täydentävien ehtojen järjestelmän ongelmakohtia perusteltuine muutosesityksineen komission tietoon. Myös Evira on eri yhteyksissä aktiivisesti ottanut järjestelmän kehittämistarpeita esiin, viimeksi komission terveys- ja elintarviketurvallisuuskomissaarin Suomen vierailun yhteydessä.

Maatalouden toimijoiden vastuut pitää selkeyttää oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti. Viljelijä ei voi olla aina maksumies.

Digitalisaation hyödyntäminen maaseudun tietoliikenneinfrastruktuurin suomin edellytyksin.

Evira: Evira viittaa tältä osin edellä tietojärjestelmiä ja sähköistä asiointia koskevan kehittämis ehdotuksen kohdalla toteamaansa. Evira toteaa myös, että tavoitteena on jatkossa mobiilisovellusten käyttö valvonnoissa.

2.1 Lakien valmistelutyö ja tiedottaminen

Koettu ongelma: Maatalouteen liittyvien lakien ja asetusten valmistelu on liian hätäistä ja vieraantunutta käytännöstä.

- **Kehittämis ehdotus:** Lakien valmisteluun tulee käyttää enemmän aikaa. Viljelijöiden pitää päästä lakien valmisteluvaiheessa eri ministeriöiden asettamiin työryhmiin mukaan. Viljelijöitä tulee kuulla lakeja valmisteltaessa.

Evira: MMM vastaa Eviran toimialalla lainsäädännön valmistelusta ja sääntelypolitiikasta. Eviran tehtävänä ovat toimialansa toimeenpanotehtävien johtaminen, kehittäminen ja ohjaaminen, valvonta ja riskinhallinta, riskinarviointi ja tieteellinen tutkimus sekä laboratoriotoiminta. Tehtävissään Evira vastaa toimialansa valvonnasta koko valvontaketjussa keskus-, alue- ja paikallishallinnossa. Valvontaan Eviran ohjauksessa osallistuvia muita valvontaviranomaisia ovat AVIt, ELYt, kunnat, Tulli, Valvira, Puolustusvoimat ja Tukes.

Evira tekee tehtävissään aloitteita ja kehittämis ehdotuksia toimialansa lainsäädäntöön ja hallinnon toimintaan. Evira osallistuu myös aktiivisesti ministeriön johtamaan säädösvalmisteluun vaikuttaen sekä valvonnan järjestämiseen ja tarkoituksenmukaisuuteen että lainsäädäntöön kokonaisuutena.

Evira yhtyy raportissa esitettyyn siitä, että hallinnollista taakkaa keventää myös säädösten hyvä laatu ja osallistava valmistelu: selkeää ja toimivaa lainsäädäntöä ei tarvitse yksityiskohtaisesti ohjeistaa tai tulkita. Sääntelyn ja hallinnollisen taakan keventämisen tavoite on otettava huomioon jo sääntelyn tarvetta arvioitaessa ja säädöksiä valmisteltaessa. Normien, valvonnan ja lupahallinnon rinnalle on löydettävissä uusia vaihtoehtoisia menetelmiä ja tapoja tavoitteiden toteuttamiseen, jos uudistumme, olemme valmiit luopumaan vanhoista toimintamalleista ja kykenemme muuttamaan ajattelutapojamme. Elintarvike- ja maataloustoimialalla olemme pitkälti sidottuja EU-lainsäädäntöön, joten Suomen on vaikutettava lainsäädännön sisältöön ja valmisteluun EU:ssa. Tämä lisää työn vaikeusastetta siitä huolimatta, että EU:kin on ottanut tavoitteekseen yksinkertaistaa ja parantaa lainsäädännön laatua ja sen valmistelua sekä keventää hallinnollista taakkaa.

Koettu ongelma: Suomessa tukijärjestelmä on monimutkainen. Kansallisia tukimalleja ja lainsäädäntöä on liikaa.

- **Kehittämis ehdotus:** Suomalainen maatalouden tukijärjestelmä pitää yksinkertaistaa ja päällekkäistä lainsäädäntöä karsia eikä lisätä vaatimustasoa poistamatta entisiä ehtoja.

- **Kehittämisehdotus:** Yhtenäisyyttä yleiseurooppalaisiin säädöksiin kaivataan, ei kansallisen lainsäädännön lisäämistä. EU-lainsäädännön ylittäviä kansallisia vaatimuksia tulee karsia. Vapaaehtoisista järjestelmistä tulee hankkiutua eroon.

Evira: Ehdotukset liittyvät Eviran tehtäviin ainoastaan täydentävien ehtojen järjestelmän osalta. Tältä osin Evira viittaa asiaa koskevaan vastaukseensa edellä taulukossa 1.

Koettu ongelma: Viljelijöiden tulevan vuoden budjetointi on hankalaa, koska yksikkökohtaisia tukimääriä ja maksupäivämääriä ei tiedetä ollenkaan.

- **Kehittämisehdotus:** Vuoden 2014 Vipu-ohjelmasta sai edellä mainitut tiedot. Ohjelma pitää saada toimimaan.
- **Kehittämisehdotus:** Tukien maksuaikataulut pitää olla hyvissä ajoin tiedossa ja niistä tulee pitää kiinni.

Evira: Asia kuuluu Mavin toimialaan.

Koettu ongelma: Viljelijät eivät tiedä mihin sitoutuvat tukihakuvaiheessa. Vaatimukset vaihtuvat kesken ohjelmakauden tai niitä tulee lisää. Takautuvasti käyttöön otetussa lainsäädännössä viljelijän oikeusturva on uhattuna.

- ✓ Esimerkiksi ympäristökorvauksen lohko kohtaisten toimenpiteiden hakemista on rajattu esim. kerääjäkasvien maksimiraja saa olla enää 25 % tukikelpoisesta alasta.
- **Kehittämisehdotus:** Tukihakuun liittyvä ohjeistus pitää olla valmis ennen tukihakua. Säädosmuutosten tekeminen tulee kuitenkin edelleen sallia.
- **Kehittämisehdotus:** Tukihaku tulee olla auki hyvissä ajoin ennen tukihakemuksen jättöpäivää. On taattava, että Vipu-ohjelma toimii tukihaun avautuessa.
- **Kehittämisehdotus:** Toimiva ja selkeä tiedotusfoorumi, mistä on löydettävissä ajantasaiset tiedot jokaiseen säädökseen helposti ja nopeasti. Tukiehtojen informaatio pitää olla helposti ymmärrettävää. Takautuvasti käyttöön otetussa lainsäädännössä uhataan viljelijän oikeusturvaa.

Evira: Ehdotukset liittyvät pääosin Mavin toimialaan. Toimialaansa kuuluvien täydentävien ehtojen osalta Evira toteaa, että niitä koskeva informaatio on pääosin Mavin nettisivuilla (täydentävien ehtojen opas ja tuottajalle tarkoitettu yksityiskohtainen muistilista), jonne on linkki Eviran internetsivuilla. Evira.fi -sivuilta löytyvät valvontaohjeet ja täydentäviä ehtoja tukeva lisäinformaatio, esimerkiksi eläinten hyvinvointivaatimusten tarkistuslistat.

2.2 Toimivat ohjelmat ja tiedonhallintajärjestelmät

Koettu ongelma: Maatalousyrittäjien vuosilomahakemuksen kotieläinyksiköiden laskentatapa poikkeaa muista. Eläinmäärätieto voidaan saada nautojen, lampaiden ja vuohien osalta eläinrekistereistä, joihin lomahallinnolla ei ole käyttöoikeutta. Siipikarjan ja hevosten osalta ei rekisteri ole sama kuin edellä mainituilla eläimillä.

- **Kehittämisehdotus:** Lomahallinnon tulee saada eläinrekistereihin käyttöoikeus edellisen vuoden keskimääräistä eläinmäärätietoa määrittäessä.

Evira: Lomahallinto on yleensä kunnan tai yhteistoiminta-alueen alaisuudessa. Evira selvittää mahdollisuudet myöntää lomahallinnolle oikeudet Eläinrekisteriin.

- **Kehittämisehdotus:** Eläinyksikköjen laskentatapa tulee olla yhdenmukainen. Keskimääräisen eläinyksikkömäärän määrittämisessä tulee käyttää eläinrekisteritietoja.
- **Kehittämisehdotus:** Lomahallinnon tulee ottaa käyttöön esitetyt vuosiloma- ja sijaispuhakemus, johon on kirjattuna eläinrekistereistä saatava edellisen vuoden keskimääräinen eläinmäärä. Lomakkeella tulee olla valmiina listaus tilalla tehtävistä töistä edellisen vuoden tietojen perusteella ja muutokset tarvitsee tehdä vain muuttuneilta osin.

Evira: Edellisen vuoden kokonaiseläinmäärä on saatavissa eläinrekisteristä.

Koettu ongelma: Tilalla ja tilan ulkopuolella olevilla toimijoilla on käytössä paljon tiedonhallintajärjestelmiä, rekistereitä ja ohjelmia, jotka eivät ole yhteydessä keskenään.

Evira: Evira tunnistaa tilanteen ja järjestelmien osittaisen päällekkäisyyden ongelmalliseksi sekä hallinnon että tuottajien kannalta.

Viranomaiset pyrkivät yhteisiin järjestelmiin tai vähintään toistensa kanssa keskusteleviin järjestelmiin, mutta viranomaisilla on rajoitetut mahdollisuudet vaikuttaa toimialajärjestöjen omiin järjestelmiin, kuten esimerkiksi Naseva ja Sikava. Näitä toimijoiden käyttämiä järjestelmiä on myös monia ja niiden yhdistäminen voisi helpottaa viljelijän elämää.

- **Kehittämisehdotus:** Eläinrekisteriin ilmoitetut tiedot tulee olla kaikkien niitä tarvitsevien käytössä omilla käyttöoikeuksillaan.

Evira: Evira toteaa, että suurin osa ao. sovelluksista on kolmansien osapuolten toimittamia, eikä Eviralla ole vaikutusmahdollisuuksia niihin. Ne, joihin Evira voi vaikuttaa, toimivat pääsääntöisesti yksillä tunnuksilla. Jo tälläkin hetkellä monessa järjestelmässä toimija voi jakaa omat tietonsa valitsemilleen henkilöille tiedoksi tai toimenpiteitä varten ns. valtuutuksen avulla.

- **Kehittämisehdotus:** Tietojärjestelmiä on paljon tiloilla, joista tiedot löytyvät valmiina. Näitä pitää pystyä hyödyntämään ja yhteen sovittamaan nykyistä tehokkaammin.

Evira: Evira toteaa, että jos ehdotuksessa viitataan esimerkiksi tuotannon seurantajärjestelmiin, Sikavaan ja Nasevaan, ne ovat vapaaehtoisia, eikä niiden tietoja voi viranomainen hyödyntää. Asiaa olisi kuitenkin hyödyllistä selvittää ja etsiä ehdotukseen mahdollisia ratkaisuja. Muilta osin Evira toteaa, että sikarekisteriin ei toistaiseksi voi toimittaa tietoa tuottajien omista ohjelmistoista, mutta muihin eläinrekisterijärjestelmiin voi.

- **Kehittämisehdotus:** Valvontoja tekevillä viranomaisilla tulee olla käytössään yhteinen tietojärjestelmä tilan perustiedoista omilla käyttöoikeuksillaan viljelijöiden oikeusturva huomioituna.

Evira: Eviran tietojärjestelmien osalta näin on.

- **Kehittämisehdotus:** Viranomaistahojen välistä tehtävien jakoa pitää selkeyttää organisaatioiden välillä, jolloin päällekkäisyydet vähenevät. Päällekkäisyydesimerkkejä tietojärjestelmistä ovat mm. Mavin ja Eviran ohjelmat, jotka eivät keskustele keskenään.

Evira: Mavin ja Eviran järjestelmät keskustelevat keskenään perustietojen osalta. Valvontatietojen parempaa yhteiskäyttöä voisi parantaa ja sitä on tarkoitus kohentaa muun tietojärjestelmäkehityksen yhteydessä.

- **Kehittämis ehdotus:** Maatalousalaan liittyvien tiedonhallintajärjestelmien ja ohjelmistojen keskinäistä yhteistyötä on lisättävä esimerkiksi navetan tietojärjestelmistä tiedot viralliseen eläinrekisteriin ja viljely- ja talouspuolen ohjelmista Vipu-ohjelmaan.

Evira: Tämä tulisi toteuttaa navetan tietojärjestelmätoimittajan toimesta.

Eläinrekistereissä on jo nyt olemassa mahdollisuus vastaanottaa tietoa (pl. sikarekisteri).

- **Kehittämis ehdotus:** Viranomaisten omien tiedonhallintajärjestelmien tulee toimia moitteettomista.

Koettu ongelma: Mavin tukien maksatukset ovat viivästyneet ja muuttuneet.

- **Kehittämis ehdotus:** Mavin käytössä olevat tukien käsittely- ja maksatusohjelmat on saatava toimiviksi. Tukien maksatusten aikatauluista tiedottaminen tulee tehdä huomattavasti aikaisemmin.

Evira: Ehdotus koskee Mavin tehtäväaluetta.

Koettu ongelma: Investointitukihakujärjestelmä (Hyrrä) ei toiminut vuoden 2015 puolella kunnolla ja aiheutti viivästyksiä investointien aloituksissa.

- **Kehittämis ehdotus:** Hyrrä-ohjelmiston pitää olla toimiva ja investointitukipäätösten tulee tulla nopeammin.

Evira: Ehdotus koskee Mavin tehtäväaluetta.

Koettu ongelma: Eri rekisterit ovat päällekkäisiä, ristiriitaisia ja tarpeettomia. Järjestelmien ylläpito on turha kustannus.

- **Kehittämis ehdotus:** Kaikki ristiriitaiset ja jonnin joutavat rekisterit tulee poistaa harhaanjohtavina ja turhina kustannuserinä.

Evira: On selvää, että tarpeettomat rekisterit pitää poistaa, mutta ehdotuksessa tarpeettomaksi katsotut rekisterit tulisi nimetä jatkoselvitystä varten.

2.3 EU-tuet ja valvonta

Koettu ongelma: Sanktion pelko on viljelijällä jatkuvasti läsnä.

- **Kehittämis ehdotus: Kaikkien viljelijätukien valvonnoissa tulee** soveltaa vastaavanlaista varhaisen varoituksen järjestelmää, joka on käytössä täydentävien ehtojen valvonnassa (EU N:O 1306/2013, 99 (2) artikla). Tällöin viljelijälle annetaan mahdollisuus korjata virhe tai puute määräajassa eikä tästä aiheudu seuraamuksia, mikäli viljelijä korjaa puutteen.

Evira: Ehdotus koskee Mavin tehtäväaluetta. Ehdotus liittyy Eviran tehtäviin ainoastaan täydentävien ehtojen järjestelmän osalta. Tältä osin Evira viittaa asiaa koskevaan vastaukseensa edellä taulukossa 1.

Eviran saaman tiedon mukaan Suomi/MMM on esittänyt komissiolle esittämässään tukisäädösten yksinkertaistamis ehdotuksissa varhaisen varoituksen soveltamisen laajentamista sekä mahdollisuutta virheiden korjaamiseen.

- **Kehittämis ehdotus:** Ensimmäinen tarkastus/valvontakäynti tulee olla neuvonnallinen käynti.

Evira: Ehdotus koskee pääosin Mavin tehtäväaluetta. Ehdotus liittyy Eviran tehtäviin ainoastaan täydentävien ehtojen järjestelmän osalta. Tältä osin Evira viittaa asiaa koskevaan vastaukseensa taulukossa 1.

- **Kehittämisehdotus:** Kotieläin- ja peltopuoli tulee erottaa valvonnoissa ja seuraamuksissa toisistaan ja sanktioihin tulee määritellä euromääräinen katto.

Evira: Ehdotus koskee pääosin Mavin tehtäväaluetta. Ehdotus liittyy Eviran tehtäviin ainoastaan täydentävien ehtojen järjestelmän osalta. Tältä osin Evira viittaa asiaa koskevaan vastaukseensa edellä taulukossa 1.

Täydentävien ehtojen osalta Evira viittaa vastaukseensa edellä taulukossa 1 ja toteaa, että täydentävien ehtojen laiminlyönnin seuraamus kohdistuu tällä hetkellä lähes kaikkiin viljelijätukiin. Eviran saaman tiedon mukaan Suomi /MMM on ehdottanut komissiolle, että täydentävien ehtojen säädöksiä tulisi muuttaa niin, että peltoalaan kohdistuvista seuraamuksista tulisi aiheutua seuraamus vain peltoalaperusteisiin tukiin ja vastaavasti eläinpuolen vaatimuksen laiminlyönnistä vain eläinperusteisiin tukiin. Lisäksi Suomi on ehdottanut, että täydentävien ehtojen seuraamusten tulisi kohdistua vain EU:n kokonaan rahoittamiin tukiin. Suomi on myös ehdottanut täydentävien ehtojen vaatimusten vähentämistä niin, että vain kaikista selvimmät ja relevanteimmat vaatimukset säilytettäisiin täydentävissä ehdoissa. Suomi jatkaa aktiivista vaikuttamista komissioon siinä, että nämä muutokset toteutuisivat.

- **Kehittämisehdotus:** Kaikista valvonnoista/tarkastuksista tulee ilmoittaa vähintään 48 tuntia etukäteen viljelijälle.

Evira: Ehdotus koskee pääosin Mavin tehtäväaluetta. Ehdotus liittyy Eviran tehtäviin ainoastaan täydentävien ehtojen järjestelmän osalta. Tältä osin Evira viittaa asiaa koskevaan vastaukseensa edellä taulukossa 1.

Koettu ongelma: Peltoviljelyyn liittyvät päivämäärärajoitukset ovat liian tiukkoja. Niihin joudutaan tekemään poikkeuksia esim. ilmasto-olosuhteiden vuoksi.

- **Kehittämisehdotus:** Viljelijälle pitää antaa harkintavaltaa peltotöiden ajoittamiseen ja toteuttamiseen viljelyolosuhteet huomioon ottaen. Lietelannan levittäminen sulaan maahan tulee mahdollistaa 15.12. saakka. Keväällä viljelytoimenpiteet tulee voida tehdä Suomessa vallitsevien alueellisten viljelyolosuhteiden mukaan ja sallia muutokset 30.6. jälkeenkin.
- **Kehittämisehdotus:** Valvonnan tulee kohdistua enemmän paikkakunnan hyvän viljelytavan mukaiseen viljelyn toteamiseen ja luottamukseen viljelijää kohtaan; ei viljelytoimenpiteiden päivämääriin.

Evira: Ehdotukset koskevat Mavin tehtäväaluetta.

Koettu ongelma: Tukimaksatusten siirtyminen ja muutokset hankaloittavat tilojen toimintaa.

- **Kehittämisehdotus:** Tukien maksupäivämäärät ja tukitasot tulee olla tiedossa. Tämä mahdollistaa maatilojen taloudellisen toiminnan pitkäjänteisesti.

Evira: Ehdotus koskee Mavin tehtäväaluetta.

Koettu ongelma: Tuet eivät kohdennu aktiiviviljelyyn maatalouden rakennekehitystä kannustavasti.

- **Kehittämisehdotus:** Tuet tulee suunnata aktiiviviljelyä kannustavalle tuotannolle ja tuotantoon sidottu tuki tulee palauttaa, jotta kannustavuus säilyy.
- **Kehittämisehdotus:** Kansallisella lainsäädännöllä tulee ohjata selkeästi tukien painottamista tuottavaan maatalouteen.
- **Kehittämisehdotus:** Sadonkorjuuvelvoite ja ikäraja pitää palauttaa.

Evira: Ehdotukset kuuluvat pääosin MMM:n tehtäväalueeseen.

Koettu ongelma: Peltopinta-alojen jatkuva muuttuminen tuntuu turhauttavalle ja lisää hallinnon kuluja.

- **Kehittämisehdotus:** Peltopinta-alojen vakioiminen vähentää turhien tarkastusten ja siitä aiheutuvien kustannusten määrää. Pinta-alat digitoitaisiin uudestaan vain viljelijän ilmoittaessa pinta-alamuutoksesta.

Evira: Ehdotus ei liity Eviran tehtäväalueeseen.

Koettu ongelma: Täydentävät ehdot ovat liian monimutkainen ja vaikea tukimalli.

- **Kehittämisehdotus:** Kansallisten ehtojen tulkinta on liian tiukka. Täydentävien ehtojen valvontasäädöksiä on muutettava viljelijöille kohtuullisiksi tällä ohjelmakaudella.

Evira: Evira viittaa asiaa koskevaan vastaukseensa edellä taulukossa 1.

Evira toteaa, että täydentävien ehtojen valvontaveloitteet perustuvat EU-säädöksiin.

Viranomaisten on noudatettava säädösten valvontaveloitteita riittävällä

”vaatimustasolla”, samoin sanktioiden suuruutta koskevia säännöksiä. Euroopan komissio valvoo jäsenvaltioiden viranomaisten toimintaa EU-säännöksiä toimeenpantaessa ja sovellettaessa. Säännösten noudattamatta jättämisestä seuraa rahoituskorjauksia Suomen valtiolle.

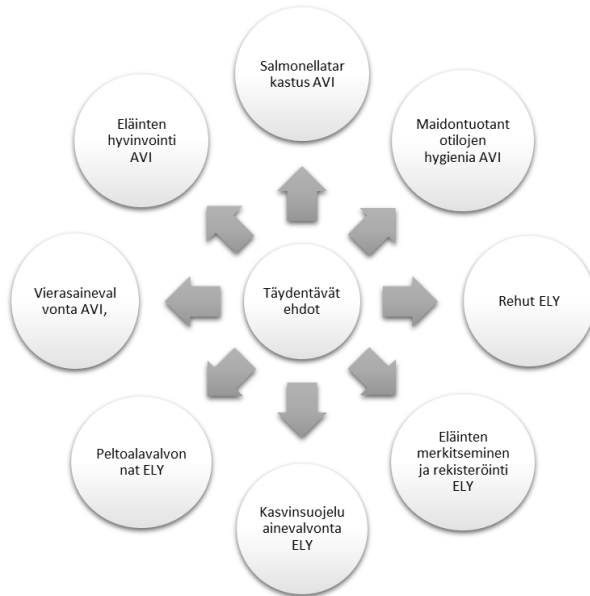
EU-asetuksissa säädetään osin hyvin yksityiskohtaisesti siitä, mitä asioita on valvottava täydentävien ehtojen valvonnassa (esim. elintarvikkeiden hygieniasäädökset artikloittain). Kansalliset valvontaohjeet on pyritty laatimaan siten, että EU-säädöksissä edellytetyt asiat ovat mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti valvottavissa.

MMM on aloittanut yhteistyössä Eviran, Mavin ja Tukesin kanssa työn täydentävien ehtojen järjestelmän kohtuullistamiseksi ja yksinkertaistamiseksi ja vienyt järjestelmän ongelmakohtia komission tietoon perusteltuine, osin hyvin yksilöityine esityksineen. Myös Evira on useissa kansallisissa ja EU-yhteyksissä tehnyt vastaavia aloitteita ja esityksiä, viimeksi komission terveyskomissaarin vieraillessa maassamme.

- **Kehittämisehdotus:** Tulevan ohjelmakauden valmistelussa nykyisen kaltaisesta täydentävien ehtojen tukimallista tulee päästä eroon.

Evira: Evira viittaa edellä lausumaansa sekä asiaa koskevaan vastaukseensa taulukossa 1.

Koettu ongelma: Täydentävien ehtojen seuraamukset ovat kohtuuttomia ja läpileikkaavat suurinta osaa tuista. Tuet, joihin täydentävät ehdot tällä hetkellä liittyvät ovat perustuki, viherryttämistuki, nuoren viljelijän tuki, peltokasvipalkkio, uuhipalkkio, lypsylehmäpalkkio, nautapalkkio, lammas- ja vuohipalkkio, ympäristökorvaus, luonnonmukainen tuotanto, luonnonhaittakorvaus, eläinten hyvinvointikorvaus ja pohjoiset hehtaarituet.

Evira: Evira yhtyy viljelijöiden näkemykseen ja viittaa edellä lausumaansa.

- **Kehittämisehdotus:** Seuraamus pitää olla suhteessa laiminlyöntiin kohtuullinen, ja eläinpuolelta annettu seuraamus pitää kohdistua vain eläintukiin samoin kuin viljelytavasta annettu seuraamus kohdistuisi vain peltotukiin.

Evira: Evira viittaa edellä lausumaansa sekä asiaa koskevaan vastukseensa taulukossa 1.

Koettu ongelma: Täydentävien ehtojen valvonnassa käydään läpi itsestään selviä asioita (tarkastuslomakkeiden sisältö), jotka turhauttavat sekä valvottavaa että valvojaa.

- **Kehittämisehdotus:** Tarkastuslomakkeita pitää selkeyttää ja keskittyä tilan toiminnan kannalta olennaisten asioiden kirjaamiseen. Valvontatilanteessa tulokset pitää tehdä viljelijän edun mukaisesti.

Evira: Evira viittaa edellä lausumaansa sekä asiaa koskevaan vastaukseensa taulukossa 1.

2.4 Valvontojen seuraamukset

Koettu ongelma: Teurastamoiden eläinten hakuviiveet aiheuttavat kohtuuttomia seuraamuksia eläinten pitäjälle, koska navettaan tulee ajoittain ylitäyttöä ja tilan puutetta.

- **Kehittämisehdotus:** Valvonnan seuraamuksia tulee kohtuullistaa. Jos elintarvikeketju ei toimi, tilan puute asia katsotaan Force Majorin piiriin eikä siitä saa tulla tukiseuraamuksia.

Evira: Eviran käsityksen mukaan, ehdotuksessa on kysymys tilanteesta, jossa eri syistä johtuvan teurastamoiden hakuviiveen vuoksi tilalle tulee tilanne, jossa täydentävien ehtojen mukaiset eläinten tilavaatimukset eivät täyty (ylitäyttö). Tällaisessa tilanteessa tuottajalle voi tulla tukileikkaus, jos tilalle tulee tarkastus, eikä tuottaja ole vähentänyt eläinmääräänsä lakisääteisen tilavaatimuksen tasolle.

Evira toteaa, että EU-lainsäädännössä on määritelty Force Major-tilanteet (asetus (EY) N:o 1306/2013, 2 artikla), eikä tämä elintarvikeketjun toimintahäiriö kuulu niihin. Tällaisessa tilanteessa ei siten ole kysymys sellaisesta ”ylivoimaisen esteen” tilanteesta, joka oikeuttaisi tuottajaa toimimaan lainsäädännön vastaisesti.

Evira toteaaakin, että ehdotuksessa tarkoitettut tilanteet ovat asioita, joihin elinkeinon ja tuottajan on varauduttava osana yritystoiminnan riskejä, jolloin on tärkeää varautua etukäteen suunnitelmallisesti näiden riskien mahdolliseen toteutumiseen.

Koettu ongelma: Eläinrekisterin ilmoitus/kirjaamisvirheet aiheuttavat ison sanktion.

- **Kehittämisehdotus:** Eläinpuolelta annettu seuraamus pitää kohdistua vain eläintukiin samoin kuin viljelytavasta annettu seuraamus kohdistuu vain peltotukiin.
- **Kehittämisehdotus:** Lakia pitää muuttaa, että sanktiot ovat suhteessa rikkeen vakavuuteen. Sanktioita tulee kohtuullistaa. Valvonnoissa tulee ottaa käyttöön neuvonnallinen asenne ja varhaisen varoituksen malli.
- **Kehittämisehdotus:** Sanktioihin tulee määrittää euromääräinen katto.
- **Kehittämisehdotus:** Eläinrekisteri-ilmoitukset tulee tehdä keskimäärin 7 vrk:n aikana.
- **Kehittämisehdotus:** Eläinrekisteriperusteisista tukijärjestelmistä tulee tehdä toimivampia sekä huomioida inhimillisyyden laiminlyöntien seuraamuksissa.

Evira: Evira viittaa täydentävien ehtojen osalta edellä lausumaansa sekä vastauksiinsa taulukossa 1. Eläinrekisteri-ilmoitusten osalta Evira toteaa, että ilmoitusajoista on säädetty EU-säädöksissä.

2.5 Päällekkäisten kirjaamisten/ilmoitusten vähentäminen

Koettu ongelma: Tilan kirjaamien ja säilyttämien asiakirjojen määrä ja niiden keskinäinen päällekkäisyys on liian suuri. Tilalla kirjaamisvaateet ja asiakirjojen säilyttäminen sekä arkistointiajat ovat epäselviä ja ristiriitaisia.

Evira: MMM, Evira, Mavi ja Tukes selvittävät parhaillaan kirjanpitovaatimuksia kokonaisuutena. Tavoitteena on luoda mahdollisimman selkeä ja kattava listaus kaikista vaatimuksista. Samalla pyritään kokoamaan vaatimukset niin, että tiettyjen kirjanpitovaatimusten täyttäminen palvelee useiden eri säädösten kirjanpitovaatimuksia. Evira viittaa tältä osin tarkentavasti vastaukseensa edellä taulukossa 1.

- **Kehittämisehdotus:** Verokirjanpidon (säilytysaika 7 vuotta) tulee riittää kaikkien tukimuotojen hakijan kirjanpitovaatimukseksi. Osto- ja myyntikuiteista ja tositteista näkyy mm. rehujen, eläinten lääkkeiden (eläinlääkärin lasku ja selvitys eläinlääkinnästä), desinfiointiaineiden, vedinkastoaineiden ja biosidien käyttökirjanpitoon vaadittavat asiat. Tilan toiminnan kannalta keskeisimmät omat dokumentit täydentävät tätä kirjanpitoa.

Evira: Evira viittaa asiaa koskevaan vastaukseensa edellä taulukossa 1.

- **Kehittämisehdotus:** Elintarviketeollisuuden suosittamat vapaaehtoiset järjestelmät eivät saa olla tukien perusta. Vapaaehtoisista järjestelmistä tulee luopua.
- **Kehittämisehdotus:** EU-lainsäädännön vaatimusten noudattaminen tulee riittää ja kohtuullistaa suomalaisen alkutuotantoon.

- **Kehittämisehdotus:** Sähköisen eläinkortin (= naudan siemennys- ja terveyskortti) käyttöönotto mahdollistaa tietojen siirron suoraan jatkojalostajalle. Eläinlääkärille tulee antaa käyttöoikeus laskentakeskuksen ylläpitämään eläinrekisteriin, mihin lääkintätiedot tallentuvat. Tällöin on käytössä vain yksi järjestelmä, missä on kaikki eläintä koskevat tiedot.
- **Kehittämisehdotus:** Vain sellaisista asioista, joilla on jotain todellista merkitystä elintarviketurvallisuuteen, on pidettävä kirjaa.
- **Kehittämisehdotus:** Valvonnoissa ja sanktioissa tulee inhimillistä toimintatapoja. Valvonnassa tulee olla mahdollisuus tarkastaa jonkin ehdon noudattaminen myös muulla tavoin kuin toimenpiteestä tehdyllä kirjauksella. Viljelijä on toteuttanut tukiehdon, muttei ole kirjannut sitä kirjanpitoon, joten on kohtuutonta, että tästä tulee seuraamuksia. Esimerkkinä IPM (integroitu kasvinsuojelu) -valvonnassa viljelijä ei ole merkinnyt muistiinpanoihin kasvinsuojelutoimenpiteen syytä.
- **Kehittämisehdotus:** Uusia kirjaamisvelvoitteita ja vaateita ei enää sallita.

Evira: Kirjanpito vaatimusten ja täydentävien ehtojen osalta Evira viittaa edellä lausumaansa sekä vastaukseensa taulukossa 1. Sähköisen eläinkortin osalta Evira toteaa, että Eviralla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa ehdotuksen toteuttamiseen. Sähköinen eläinkortti on yksi eläinlääkäreillä käytössä oleva kaupallinen järjestelmä. Näitä on Laskentakeskuksen lisäksi myös muita.

Koettu ongelma: Täydentävien ehtojen kirjaamisvelvoitteet ovat liian tarkkoja ja niihin liittyvä tiedottaminen ei aina toimi.

- **Kehittämisehdotus:** Ei enää uusia kirjaamisvelvoitteita. Dokumentoinnin lähtökohtana tulee olla tilan toimintaa tukeva kirjaaminen. Tiedottamisen tulee olla selkeää. Verokirjanpidon tulee riittää tukijärjestelmien valvontaan.

Evira: Evira viittaa edellä lausumaansa ja vastaukseensa taulukossa 1.

Koettu ongelma: Teuraaksi ja eloon menevien eläinten poistoilmoituksen moninkertainen kirjaaminen pitää poistaa.

- **Kehittämisehdotus:** Teuraaksi ja eloon menevien eläinten poistoilmoitukset eläinrekisteriin tulee laittaa välitysaution tehtäväksi. Tällöin vältetään moninkertaisilta kirjaamisilta myyjän ja ostajan välillä. Tilojen välisessä eläinkaupassa nykyinen menettely on toimiva.

Evira: EU-säädökset sekä niihin perustuva kansallinen eläintunnistusjärjestelmälaki velvoittavat eläintenpitäjää tekemään ao. ilmoitukset.

Koettu ongelma: Nautojen osalta tapahtumat tulee ilmoittaa nautarekisteriin 7 vrk kuluessa ja tilalla pidettävään nautaeläinluetteloon 3 vrk kuluessa.

- **Kehittämisehdotus:** Ilmoitusaika pitää olla molemmissa rekistereissä sama keskimäärin 7 vrk.

Evira: EU- säädösten mukaan eläintenpitäjän tulee pitää tilallaan ajantasaista luetteloa/rekisteriä eläimistään. (ks. seuraava ehdotus)

- **Kehittämisehdotus:** Nautaeläinrekisteri ja nautaeläinluettelo ovat päällekkäisiä järjestelmiä. Nautaeläinluettelosta tulee luopua.

Evira: Nautaeläinluettelon pitäminen voidaan korvata tallettamalla vaaditut tiedot suoraan eläinrekisteriin viimeistään kolmantena päivänä tapahtumapäivästä lukien. Sähköisesti eläinrekisteristä osoitettava tieto on riittävä.

2.6 Päällekkäisten tarkastusten vähentäminen ja tarkastustyön kehittäminen

Koettu ongelma: ELY-keskuksen eläinvalvonnoissa tilalla tehdään samalla kertaa useampia valvontoja, jolloin joudutaan kirjaamaan ja tallentamaan yksittäisen eläimen tietoja moneen kertaan eri pöytäkirjoihin ja tietojärjestelmiin. Valvonnoissa joudutaan tekemään paljon päällekkäistä työtä.

- **Kehittämisehdotus:** Tiloilla tehtävissä eläinvalvonnoissa tulee olla käytössä vain yksi yhteinen tietojärjestelmä, jolla hallinnoidaan kaikki eläintuet ja muut viljelijätuet, eläinten merkinnän ja rekisteröinnin valvonnat sekä täydentävien ehtojen valvonnat.

Evira: Tämä on yhteinen tavoite tulevaisuudessa. Valvontatietojen parempaa yhteiskäyttöä Mavin ja Eviran järjestelmien on tarkoitus parantaa muun tietojärjestelmäkehityksen yhteydessä. Muilta osin Evira viittaa edellä lausumaansa ja vastaukseensa taulukossa 1.

- **Kehittämisehdotus:** Valvonnat tehdään pelkästään sähköisiä apuvälineitä käyttäen jolloin tilavalvonnoilla eläinten tiedot ja valvontahavainnot saadaan heti siirrettyä tietojärjestelmiin.

Evira: Tämä on yhteinen tavoite tulevaisuudessa. Mobiilivalvontaan tullaan siirtymään uudistettavien järjestelmien myötä.

Koettu ongelma: Eläintiloilla valvontapaine on suurempi kuin muilla tiloilla, koska valvontoja tekevät useat eri viranomaiset (AVI, ELY, EVIRA, kunta) ja tukijärjestelmiä on useita.

Täydentävien ehtojen valvonnoissa tarkastettaviin asioihin kuuluvat hyvän maatalouden ja ympäristönvaatimukset (esim. lantaan liittyvät asiat), kasvinsuojeluaineiden käyttö, rehut, elintarvikkeiden tuottaminen, eläintaudit, eläinten merkintä ja rekisteröinti sekä eläinten hyvinvointi. Näitä tarkastuksia tekevät sekä ELYn että AVIn viranomaiset. Eläinpalkkioihin ja korvauksiin liittyviä tarkastuksia tekevät ELYn ja Eviran tarkastajat. Eläintiloilla saatetaan tehdä eläinsuojelutarkastuksia valvontalääkärien toimesta sekä maidontuotantotiloilla maitohygieniatarkastuksia valvontaeläinlääkärien tai kunnan eläinlääkärien suorittamana. Jokaiseen valvontaan liittyy omat vaatimukset ja säännöt sekä eri tietojärjestelmät. Kaikki tarkastuskäynnit lisäävät byrokratian kustannuksia ja eläintenpitäjien henkistä taakkaa.

- **Kehittämisehdotus:** Yksi yhteinen tietojärjestelmä, johon on mahdollisuus päästä erilaisin valtuuksin tallentamaan tietoja viljelijän oikeusturva huomioituna.

Evira: Tämä on yhteinen tavoite tulevaisuudessa. Täydentävien ehtojen tarkastuksia ollaan yhtenäistämässä tietojärjestelmissä. Evira viittaa tältä osin edellä lausumaansa ja asiaa koskevaan vastaukseensa taulukossa 1.

Pienenä yksityiskohtana Evira kiinnittää huomiota siihen, että toisin kuin ehdotukseen on kirjattu, Eviran tarkastajat eivät tee mitään tukivalvontaa tiloilla.

- **Kehittämisehdotus:** Jos tarkastuksissa ei ole huomautettavaa, valvontaväliä tulee pidentää. Esimerkiksi jos hygieniavalvonnassa ei ole huomautettavaa, seuraava tarkastus on vasta viiden tai kymmenen vuoden päästä.

Evira: Täydentävien ehtojen otannoissa tiloja on valittava sekä riskiperusteisesti että satunnaisotannalla (20-25 %).

- **Kehittämisehdotus:** Tietoa ja neuvontaa lisätään vaadituista ehdoista ja niiden noudattamisesta sekä valvontavaateista.

Evira: Täydentävistä ehdoista on olemassa kattavat oppaat, tuottajia varten laaditut yksityiskohtaiset muistilistat sekä muuta ohjeistusta, jotka kaikki löytyvät Mavin ja Eviran internet-sivuilta. Evira kouluttaa valvontaketjun viranomaisia ja tilaneuvojia valvonnan vaatimuksista. Valvonnan koulutus on säännöllistä ja eri viranomaisten keskinäinen yhteydenpito tiivistä.

Kuluvana keväänä on MMM:n johdolla käynnistetty tehostettu toimijoiden ja tuottajien keskustelutilaisuuksien sarja, jossa käydään läpi täydentävien ehtojen kokonaisuutta, periaatteita, vaatimuksia ja valvontaehjoja. Tilaisuuksiin sisältyvät alku- ja loppukokoukset sekä sektorikohtaiset valvontaohjeita käsittelevät kokoukset. Eviran toimialalla sektorikohtaisissa kokouksissa on käsitelty maaliskuussa eläinten hyvinvointia ja eläintauteja (TSE) koskevia valvontaohjeita sekä rehuja ja elintarvikkeita koskevia valvontaohjeita. Eläinten merkintää ja rekisteröintiä koskevia valvontaohjeita käsitellään huhtikuun lopussa.

Evira toteaa, että Mavin toimialaan kuuluvan Neuvo2020-neuvontajärjestelmän kautta viljelijät voivat saada neuvontaa, jota he ovat Eviran käsityksen mukaan hyvin käyttäneetkin. Viljelijälle ei tule neuvonnasta maksettavaksi kuin arvonlisävero. Evira ja Mavi koulututtavat neuvoja tulevan toukokuun aikana.

- **Kehittämisehdotus:** Viranomaisten tulee mahdollisuuksien mukaan yhdistää tarkastuskäyntejä.

Evira: Evira viittaa vastaukseensa edellä taulukossa 1. Valvontakäyntejä on yhdistetty hyvin paljon jo nyt. Täydentävien ehtojen valvontaa tehdään pääsääntöisesti samoilla tiloilla ja samanaikaisesti yhdessä Mavin tukivalvontojen ja/tai Eviran sektorivalvonnan kanssa. Valvontojen yhdistämistä arvioitaessa on huomioitava myös tilan mahdollisuudet ottaa vastaan useampia valvontoja/valvojia kerrallaan.

Koettu ongelma: Maatalousyrittäjän työterveyshuollon tilakäynti työterveyshuoltolakiin perustuen ja lomittajien työolosuhdekartoitus sekä riskien arviointi työsuojelun näkökulmasta sisältävät samoja tarkastettavia asioita. Mela koordinoi sekä lomitustoimintaa että työterveyshuoltoa ja ylläpitää tilakäyntirekisteriä.

- **Kehittämisehdotus:** Työterveyshuollon ja lomituksen työolosuhdekartoitukset voi tehdä samalla tilakäynnillä sama henkilö.
- **Kehittämisehdotus:** Lomitustoimen ja työterveyshuollon rekisterien yhdistäminen vähentää rekisterien päällekkäisyyttä ja hallinnollista taakkaa. Molemmat osapuolet voivat käyttää samaa rekisteriä omilla käyttöoikeuksilla. Rekisteriä päivitetään tilakäynnin yhteydessä.
- **Kehittämisehdotus:** Tulevaisuudessa sote-tuotantoalueella tulee olla maatalousalan työterveydenhuollon asiantuntijoita. Tällä varmistetaan maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon liittyvä erityisosaaminen ja ammattitaito.

Evira: Ehdotukset eivät kuulu Eviran tehtäväalueeseen.

Koettu ongelma: Kaikki maataloustuottajat kärsivät heikosti asiansa hoitavista tiloista tiukentuneina valvontoina.

- **Kehittämisehdotus:** Riskiperusteinen otanta tulee ottaa käyttöön tarkastustoiminnassa. Valvonta-asetuksen (EY) N:o 882/2004 uudistuksen kautta.

Evira: Eviran toimialan lainsäädäntö perustuu pääosin EU-lainsäädäntöön, joka on yleensä jäsenvaltioita suoraan sitovaa. EU-lainsäädäntöä kehitettäessä Evira pitää tärkeänä EU:n vahvistamia tavoitteita sääntelyn yksinkertaistamiseen, säädösvalmistelun parantamiseen ja hallinnollisen taakan keventämiseen, jotka ovat keskeisiä myös valvonta-asetuksen (EY) N:o 882/2004 uudistuksessa.

Kansallisen valvonnan johtavina periaatteina Evira painottaa valvonnan riskiperusteisuutta, tehokkuutta ja yhtenäisyyttä koko maassa. Riskiperusteisuuteen liittyy olennaisena myös yrityksen vastuu ja omavalvonta toiminnan vaatimusten noudattamiseksi. Näihin tavoitteisiin pyritään mm. valvonnan tulosten julkistamista koskevassa OIVA-järjestelmässä, joka on otettu käyttöön vuonna 2014, ja jossa on saavutettu hyviä tuloksia. Riskiperusteisessa valvonnassa toimenpiteitä ja valvontaa kohdennetaan sinne, missä riskit elintarvikeketjun turvallisuudelle ovat suurimmat, ja vähennetään siellä, missä toiminta täyttää turvallisuuden ja lainsäädännön vaatimukset, mikä puolestaan alentaa valvonnan kustannuksia toimijalle. Valvonnan riskiperusteisuutta sovelletaan kaikilla niillä Eviran tehtäväalueilla, joissa se lainsäädännön mukaan on mahdollista.

Evira toteaa, että riskiperusteisuuden periaatetta ei valitettavasti vielä sovelleta EU:n yhteisen maatalouspolitiikan sääntelyssä, mikä näkyy yksityiskohtaisena "säädösviidakkona" sekä rutiininomaisena ja moninkertaisena valvontana esim. maataloustukipolitiikassa sekä kaupanormien ja täydentävien ehtojen sääntelyssä ja valvonnassa. Näitä säännöksiä ja tätä valvontaa pitäisi ehdottomasti yksinkertaistaa ja karsia, mitä Suomi/MMM onkin aktiivisesti ajanut EU:ssa. Myös Evira on tuonut asiaa aktiivisesti ja aloitteellisesti esille EU- ja kansallisessa säädösvalmistelussa ja muissa tehtävissään.

Evira toteaa, että komissio ehdotti tälle rahoituskaudelle riskiperusteisuuden laajempaa soveltamista myös täydentävien ehtojen sektorilla valvontaan valittavien tilojen määrittelyssä, mutta jäsenvaltiot vastustivat ehdotusta, joten se ei toteutunut. Nykyisten säännösten mukaan komissio tarkastaa myös riskiotannan toimivuuden. Asiasta saadun kokemuksen mukaan, mitä parempi riskiotanta, sitä paremmin heikosti asiansa hoitavat tilat tulevat valvontaan, ja sitä enemmän tulee esiin laiminlyöntejä ja määrätään sanktioita, minkä seurauksena jäsenvaltio voi ennen pitkää joutua lisäämään täydentävien ehtojen valvontaa.

Eviran ohjeistuksessa ja tulkinnoissa pyritään yhä enemmän lainsäädännön joustavaan ja käytännönläheiseen soveltamiseen. Esimerkkejä tästä sisältyy MMM:n ja Eviran laatimaan yhteenvetoon kansallisen ja EU:n hygienialainsäädännön sääntöjen helpotuksista ja toteutetuista joustoista. Vastaavaa vaatimusten ja hallinnollisen taakan keventämistä on tehty toimialan lainsäädäntöön ja ohjeistukseen kaikilla Eviran tehtäväalueilla. Evira tulee käymään läpi ja tarkistamaan kaikki ohjeensa hallinnon keventämisen ja ohjeiden selkeyttämisen näkökulmasta. Ohjeiden läpikäynti ja tarkistaminen on vastuutettu ja aikataulutettu Evirassa suunnitelmallisesti.

Eviran internetsivuilta löytyy muistio, jossa on tietoa Eviran toimenpiteistä sääntelyn purkamiseksi ja hallinnollisen taakan keventämiseksi sekä hallinnon tehostamiseksi toimialallaan.

<http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/esittely/toiminnan+suunnittelu+ja+seuranta/eviran+toimenpiteet+saantelyn+ja+hallinnollisen+taakan+keventamiseksi/>

2.7 Viranomaistyön kehittäminen

Koettu ongelma: Kohtuuttoman pitkät rakennuslupa- ja ympäristölupaprosessit sekä toisistaan poikkeavat - jopa saman maakunnan sisäiset - tulkinnot.

- **Kehittämisehdotus:** Viranomaisten lupakäytäntöjen hoitaminen pitää tehdä keskitetysti.
- **Kehittämisehdotus:** Rakennuslupapäätökset tulee saada liikkeelle luonnospiirustuksilla.
- **Kehittämisehdotus:** Valitusoikeus pitää tehdä perustelluksi ja maksulliseksi. Valitukset tulee olla henkilöitävissä ja haittakorvausvelvollisuus tulee ottaa käyttöön tarvittaessa.

Evira: Ehdotukset eivät kuulu Eviran toimialaan.

Koettu ongelma: Rakennuslainsäädännön muutokset/vaatimukset ovat maatalouden investoinneille ylimoitettuja. Ne viivästyttävät rakennusprosesseja ja lisäävät rakentamisen kustannuksia.

- ✓ Esim. laajarunkoisten navetoiden tarkastukset (yli 15 m leveät) voivat aiheuttaa yli 15 000 euron kustannuksen tilalle. Ko. takautuvassa lainsäädännössä myös viljelijän oikeusturva on uhattuna.

- **Kehittämisehdotus:** Maaseuturakentamiselle tulee olla tarkoituksenmukaiset rakentamissäädökset.
- **Kehittämisehdotus:** Maaseuturakentamisen normien tulee olla yhteneviä eri viranomaisten kesken.
- **Kehittämisehdotus:** Rakentamisajankohdan tilavaatimukset tulee ottaa huomioon eläintilojen mitoitusvaatimusten muuttuessa.

Evira: Ehdotukset eivät kuulu Eviran toimialaan.

Koettu ongelma: Ajokorttilainsäädännön tulkinnassa on aukkoja ja epäselvyyksiä eri viranomaistahojen välillä.

- **Kehittämisehdotus:** Ajokorttilainsäädäntöön pitää olla yhdenmukaiset tulkinnot viranomaisten kesken.

Koettu ongelma: Työaikalainsäädäntö ei ota huomioon maataloudessa tyypillisesti tapahtuvaa sesonkityötä.

- **Kehittämisehdotus:** Työaikalainsäädännön haasteita maatalouden sesonkitöissä pitää saada poistettua paikallisen sopimisen avulla. Sesonkiluonteinen työ on otettava huomioon työaikalainsäädännössä.

Evira: Ehdotus ei kuulu Eviran toimialaan.

Koettu ongelma: Eri viranomaistahojen näkemykset eivät aina ole yhteneväiset.

- **Kehittämisehdotus:** Lisätään yhteistoimintaa, vuorovaikutteista keskustelua viranomaisten välillä.
- **Kehittämisehdotus:** Kaikkien viranomaistahojen tulee siirtyä perinteisestä viranomaisroolista laadukkaaseen asiakaspalveluun, lisäarvon tuottajaksi ja uusien mahdollisuuksien luoja.

Evira: Evira toteaa, että maataloushallinnon viranomaisten keskinäinen yhteistyö on aktiivista ja säännöllistä ja tätä toimintatapaa jatketaan ja yhteistyön muotoja kehitetään. Ydintoiminnassaan elintarvikeketjun valvonnan valtakunnallisessa ohjaamisessa ja järjestämisessä Evira on tehostanut toiminnan kokonaisvaltaista johtamista ja uudistumiskykyä sekä hyvää tulevaisuuden, toimintaympäristömuutosten ja riskien hallintaa. Erityisen tärkeää on työn tekeminen yhdessä, yli organisaatorajojen, vuorovaikutteisesti, yhteisin tavoittein. Evira yhtyy siihen kehittämisehdotuksessa esitettyyn näkemykseen, että viranomaisten tulee uudistua ja kehittää tehtäviään ja toimintatapojaan perinteisestä viranomaisroolista kehittämisehdotuksessa esitettyyn asiakasohjautuvaan ja asiakasarvoa tuottavaan suuntaan, ja nähdä roolinsa lainsäädännön toimeenpanijan ja valvojan rinnalla myös mahdollistajana ja edellytysten luojana yhteiskunnallisesti tärkeissä tehtävissään.

Eviran lähtökohtana on asiakkaan toiminnan, tarpeiden ja odotusten huomioiminen kaikessa toiminnassa. Tavoitteena on tuottaa laadukasta palvelua, ripeästi, sujuvasti ja tasapuolisesti. Toimintaa kehitettäessä tavoitteena on uusien toimintamallien, ratkaisuvaihtoehtojen ja innovaatioiden löytäminen. Tämä edellyttää kaikilta elintarvikeketjun toimijoilta muutosvalmiutta ja hyvää tulevaisuuden ja toimintaympäristön muutosten ennakkointia. Uudistuminen ei onnistu ilman yhteistä kumppanuutta, vastuullisuutta ja rohkeutta muuttaa ajattelu- ja toimintatapoja.

Evira tiedostaa hyvin sen, että elintarvikeeturvallisuutta ei voida nopeasti muuttuvassa maailmassa varmistaa valvonnalla. Perinteisten valvontakäyntien ja tarkastusten sijaan Evira onkin vahvistanut muita ohjauskeinoja elintarvikeeturvallisuuden varmistamiseksi. Näitä ovat viranomaisten ja toimijoiden ohjeistus, koulutus, neuvonta ja viestintä. Ensiarvoista vaikutusten aikaansaamiseksi on viranomaisten ja toimijoiden yhteistyö. Toimintaa ja prosesseja suunnitellaan, tehdään ja säännöksiä käydään läpi yhdessä asiakkaiden kanssa. Yhteistyö lisää keskinäistä luottamusta, osaamista ja ymmärrystä ja sitouttaa yhteisiin päämääriin kaikkia hyödyntäen. Hyviä viimeaikaisia esimerkkejä tästä osallistavasta työtavasta ovat Eviran järjestämät tulevaisuusverstaat, joissa käydään yhdessä asiakkaiden strategista keskustelua koko ketjun toiminnan linjauksista ja kehittämistarpeista, sekä mm. täydentävien ehtojen sektorilla järjestetyt keskustelutilaisuudet, joissa käydään toimijoiden kanssa läpi valvonnan vaatimuksia ja valvontaohjeita sekä keskustellaan toiminnan kehittämistarpeista. Kaikilla valvonnan sektoreilla on lisäksi säännöllisiä viranomaisten ja toimijoiden yhteistyöryhmiä tai muita foorumeita, joissa asioita voidaan käsitellä yhdessä eri näkökulmista, yhtenä prosessina. Evira tarjoaa asiantuntemustaan myös osallistamalla elintarvikeketjun eri toimijoiden järjestämiin tilaisuuksiin.

Vahvistaakseen viranomaisten ja toimijoiden yhteistyötä sekä muokataakseen valvontakulttuuria perinteisestä valvontatyöstä asiakasohjautuvampaan suuntaan Evira on lisäksi käynnistänyt toimintatapansa uudistamisen ns. "Valvojasta valmentajaksi" -ajattelutavan mukaiseksi. Tarkoituksena on omaksua tulevaisuuden tarpeita vastaava työnteon tapa, jossa elintarvikeeturvallisuuden ja elinkeinon kilpailukyvyyn tavoitteisiin edetään entistä painokkaammin yhdessä asiakkaiden kanssa. Toimintatapaa pilotoidaan tällä hetkellä yhteistyössä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ja alueen toimijoiden kanssa. Evira on ottanut toiminnassaan käyttöön myös ns. Lean-työtavan, jossa toimintaa tehostetaan ja yksinkertaistetaan asiakkaan saaman hyödyn ja palvelun parantamiseksi, prosessien sujuvoittamiseksi ja virheiden ennaltaehkäisemiseksi.

3. Hyvä ja toimiva byrokratia viljelijäryhmien mielestä

Maataloustuottajien mielestä verottajan neuvovat käytännöt toimivat hyvin, koska palvelu on neuvonnallista, nopeaa ja asiantuntevaa. Toimintamallin benchmarkkaus yleisesti on suotavaa.

Evira: Evira voi yhtyä verohallinnon onnistumiseen toimintansa ja palvelujensa kehittämisessä. Sekä julkisten että yksityisten hyvien toimintatapojen ja käytäntöjen mallintaminen viranomaisten toiminnassa on erittäin kannatettavaa.

Lopputuotteen laatukriteerit tulee täyttyä ja sitä voidaan valvoa, mutta tuotantovaiheen valvontaa tulee keventää. Luottamus viljelijään tulee palauttaa.

Evira: Evira toteaa, että elintarviketurvallisuus sekä maatalous- ja elintarviketuotannon kilpailukyky ovat Suomessa tärkeitä poliittisia ja yhteiskunnallisia prioriteetteja. Tärkeitä tavoitteita sisältyy myös ympäristönäkökulmiin, ruoantuotannon eettisyyteen, ruokaturvaan ja ravitsemuskysymyksiin. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi meillä on jo pitkään ymmärretty se, että elintarviketun turvallisuus ja laatu on varmistettava koko elintarviketuotantoketjussa ”pellolta pöytään” ja ”luonnosta lautaselle”. Suomessa koko elintarviketun on vastuullisesti sitoutunut tähän toimintatapaan ja Eviran luottaa siihen, että tämä yhteinen ymmärrys ja yhteinen tahtotila tavoitteiden toteuttamiseen säilyy tulevaisuudessakin.

Eläinrekisterin ylläpito on tilan toiminnan kannalta välttämätön. Jokaisella eläintietojen tarvitsevilla pitää olla käyttöoikeus omilla luvituksillaan eläinrekisteriin.

Evira: Eläinrekisterijärjestelmä toimii jo nykyisellään näin.

Luomussa tuotannon läpinäkyvyys edellyttää asioiden kirjaamista ja dokumentointia on tilan toimintaa tukevaa. Jotta valvonta toimii tiloilla hyvin, säädösten tulokset on yhtenäistettävä. Vuorovaikutteinen yhteistyö luomun eri asiantuntijoiden kanssa helpottaa myös viljelijää näkemään säädösviikosta hänelle olennaisimmat vaatimusperiaatteet.

Evira: Evira pyrkii ohjeistuksellaan sekä valvontaviranomaisten ohjauksella ja säännöllisellä koulutuksella yhtenäistämään luomulainsäädännön toimeenpanoa ja tulkintoja. Lisäksi Evira auditoi luomuvalvojen toimintaa valvonnan laadun ja yhtenäisyyden varmistamiseksi. Luomutarkastuksia tehtäessä Evira pitää tärkeänä myös valvonnan tiedottavaa ja opastavaa otetta valvonnan lainsäädännön ja valvonnan vaatimuksista. Asiakaspalvelun parantamiseksi asiakkaalle annetaan jokaisella tarkastuksella tarkastusta ja valvojan toimintaa koskeva palautelomake ja kannustetaan antamaan palautetta. Saadut palautteet käydään huolellisesti läpi ja toimintaa korjataan ja kehitetään saadun palautteen perusteella.

Evira on lisännyt viranomaisten, sidosryhmien sekä luomuketjun toimijoiden yhteistyötä mm. järjestämällä luomufoorumeita, joissa luomulainsäädännön vaatimuksia sekä valvonnan ja toimijoiden toimintaa on voitu käsitellä vuorovaikutteisesti. Evira tapaa luomuketjun toimijoita myös monissa joko itse tai muiden tahojen järjestämissä tapaamisissa ja tilaisuuksissa, sekä osallistuu aktiivisesti mm. ProLuomun järjestämiin sektorikohtaisiin (liha, maito jne.) keskustelutilaisuuksiin, joissa on mukana luomuketjun eri toimijoita. Viranomaisten toiminnan kehittämisen sekä viranomais- ja toimijayhteistyön rinnalla Evira pitäisi tärkeänä luomuketjun toimijoiden aloitteellista yhteisten tavoitteiden vahvistamista ja yhteisen luomun kasvuun tähtäävän tulevaisuusstrategian luomista.

4. Lopuksi

Evira toteaa, että julkisen hallinnon tehtävissä ja toimintatavoissa on paljon uudistumistarvetta ja tarvetta luopua vanhoista ajattelutavoista, asenteista ja toimintatavoista. Sama koskee kaikkia elintarvikeketjun toimijoita: tuottajia, teollisuutta, kauppaa ja kuluttajia. Hyväksi koettuja toimintatapoja ja kehitystä on vahvistettava. Erityisen tärkeää on työn tekeminen yhdessä, yli organisaatorajojen ja hierarkioiden, julkisen ja yksityisen yhteistyönä. Päätöksentekijöiden ja kansalaisten on voitava luottaa viranomaisketjun ja elinkeinon yhteistyön hyviin tuloksiin.

Evira kiittää hankkeen toteuttajia sekä raportin ja sen kehittämisehdotusten laatijoita hyvästä työstä hallinnollisen taakan keventämisen sekä elintarvikeketjun toiminnan ja yhteistyön kehittämisen eteen. Evira toteaa, että raporttiin sisältyviä ehdotuksia osin jo toteutetaan, viedään eteenpäin ja varmasti hyödynnetään myös jatkotyössä yhdessä viranomaisten ja elinkeinon toimijoiden kesken. Evira on omalta osaltaan valmis aktiivisesti osallistumaan tähän jatkotyöhön.